

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจ ความวิตกกังวล เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่สามารถจำแนกนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ มีจำนวน 4 ปัจจัย เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง และด้านการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความวิตกกังวล และเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่สามารถจำแนกนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและต่ำได้ เพราะทั้ง 2 ปัจจัย มีค่าวิคัล แลมบ์ดา ที่มีค่ามากซึ่งอำนาจในการจำแนกจะน้อยลงหรือจำแนกไม่ได้

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสร้างสมการในการจำแนกกลุ่มได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y = -47.055 + 4.497(X_2) + 3.589 (X_4) + 2.399 (X_3) + 1.722 (X_1)$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z_v = 0.628(ZX_2) + 0.485(ZX_4) + 0.378(ZX_3) + 0.272(ZX_1)$$

การทดสอบนัยสำคัญของสมการจำแนกประเภทของกลุ่มมีค่าไอเคน เท่ากับ 23.840 ค่าสหสัมพันธ์คาร์โนนิกอด เท่ากับ 0.980 ค่าวิลค์ แลมบ์ดา เท่ากับ 0.40 และค่า X^2 (Chi-Square) เท่ากับ 668.187 แสดงว่าสมการที่ได้มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง และกลุ่มนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ พบว่าปัจจัยทั้ง 6 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจ ความวิตกกังวล เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง กับนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ มีความแตกต่างกัน และเป็นที่ยืนยันว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทั้งหมดที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ทุกตัว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์จริง

2. ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ สามารถจำแนกได้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์อย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่สามารถจำแนกนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำได้ ส่วนอีก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความวิตกกังวล และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่สามารถจำแนกนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำได้ เพราะค่าวิลค์ แลมบ์ดา มีค่ามาก ซึ่งค่าวิลค์ แลมบ์ดาที่มีค่ามากขึ้นเท่าไรอำนาจในการจำแนกก็จะน้อยลงหรือจำแนกไม่ได้ และสามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ได้ดังนี้

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมี ความฉลาดทางอารมณ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ทราบถึง ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อ บุคคลมากเพราะถ้าบุคคลใดมีแรงจูงใจก็จะส่งผลถึงพฤติกรรมทางอารมณ์ของบุคคลนั้นด้วย พงษ์ พันธุ์ พงษ์โสภา (2544 : 122-123) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) เป็น แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะกระทำการต่าง ๆ ทั้งในหน้าที่การงาน และเรื่องราว ส่วนตัวให้สำเร็จลุล่วง จากผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงย่อมมีอิทธิพลที่จะทำ ให้เด็กเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงตามด้วย ทั้งนี้เพราะพ่อแม่จะเอาใจใส่เกี่ยวกับการกระทำ ของเด็กมาตั้งแต่เล็ก ๆ โดยการแสดงความรักใคร่ตั้งมาตรฐานการกระทำในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจน คอยกระตุ้นแนะนำให้กำลังใจแก่เด็กในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์และ สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอี่ยมจิต ศิศรีแก้ว (2524 : 65) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการ แสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนบุคลิกภาพและความวิตกกังวล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึก พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพด้านการเก็บตัวมาเป็นแสดง ตัว มากกว่ากลุ่มควบคุม และมีระดับความวิตกกังวลลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม ยุทธศาสตร์ นันทราช (2525 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่มี บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว-เก็บตัว โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธี กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีบุคลิกภาพด้านแสดงตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม ศึกษา สูงกว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพด้านเก็บตัว เมื่อได้รับการเรียน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถจำแนกกลุ่ม ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและต่ำได้ บุคคลจะตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความ คาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของ ตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใดในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม เป็นการตัดสินใจ ว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1978) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่ เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันมาก ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองมีผลต่อการตัดสินใจที่จะ กระทำพฤติกรรมของบุคคลถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและมีความคาดหวัง

เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นสูง บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างแน่นอน แต่ถ้านักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำและความคาดหวังเกี่ยวกับผลกระทบต่ำด้วย หรือ การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นไปในทางตรงกันข้ามกัน บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความฉลาดทางอารมณ์เนื่องจากอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ผู้ปกครองได้ใช้วิธีต่างๆ ในการถ่ายทอดอบรมสั่งสอนบุตรซึ่งสามารถส่งผลต่อเด็กโดยตรงในทุกด้าน วัยที่มีผลต่อการพัฒนานุคลิกภาพ คือ ระยะเวลาที่ยังเป็นเด็ก ช่วงนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนานุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด โดยพ่อแม่ผู้ปกครองจะเป็นสถาบันแรกที่ตอบสนองเด็กในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย หรือจิตใจ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการเติบโต โดยตอนเป็นทารกเด็กต้องการอาหาร ความรักความอบอุ่น พอโตขึ้นเด็กจะเริ่มแสดงออกทางอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นความรัก หรือความเกลียด ความพอใจหรือไม่พอใจ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องปรับจากการสนองความต้องการทางร่างกายมาเป็นการจัดเวลา ให้รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ไชยวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการอธิบายและการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติโดยความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและความฉลาดทางอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและความฉลาดทางอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ บุคลิกภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการอบรมเลี้ยงดู ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ คนที่จะแสดงพฤติกรรมเช่นไคนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขารับรู้ตนเองและรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาอย่างไร และคนที่รับรู้ตนเองในลักษณะทางบวกและทางลบนั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนจากคนรอบข้างว่า

มองเห็นคุณค่าในตัวตนอย่างไร คนทุกคนมีแรงขับเคลื่อนที่จะพัฒนาไปสู่การบรรลุศักยภาพของตน ผู้ที่มีพฤติกรรมทางบวกและไม่มีปมด้อยในชีวิตก็จะเป็นผู้ที่มีความศรัทธา เชื่อมั่นในความคิดและความสามารถของผู้อื่น มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง ไม่หงุดหงิดง่าย ส่วนผู้ที่มีพฤติกรรมทางลบมีปมด้อยในชีวิต คนประเภทนี้จะมองตนเองต่ำต้อยไร้ค่า ไม่ยอมรับในตนเองมองตนเองไม่มีความสามารถ มีอารมณ์น้อยใจ เศร้าและเหงา ชอบเก็บตัวอยู่ตามลำพัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่สามารถจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ บุคลิกภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง ควรมีการส่งเสริมหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ ให้นักเรียนเป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดี มีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี และมีความสุข

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดังนั้นการนำปัจจัยแต่ละด้านไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่บริบทต่างกัน ควรศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ละเอียด เพื่อให้ได้ผลตรงตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ที่นอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 6 ด้านที่ได้ศึกษามา ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน เช่น ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พฤติกรรมการสอนของครู เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน